

Aandachtspunten voor fysiotherapie bij positief geteste patiënten met COVID-19 - NA ziekenhuis ontslag

Aanbevelingen vanuit het REACH netwerk

1. Verwijzing en overdracht van ziekenhuis naar 1^e of 3^e

- Screen patiënten die meer dan 2 dagen op de Intensive Care opgenomen zijn geweest, voor ontslag uit het ziekenhuis op symptomen van PICS. Patiënten met PICS doorverwijzen naar 1^e of 3^e lijn.¹
- Bespreek het ontslag en revalidatietraject met de patiënt en de naaste.²
- Zorg voor overdrachtsbrief en verwijzing naar 1^e of 3^e lijn.^{3,4}

2. Herstel fase direct na ontslag uit het ziekenhuis

- Voor de meeste patiënten is er een indicatie voor behandeling aan huis i.v.m. de zeer lage belastbaarheid.^{3,5}
- Met het spinnenweb van Positieve Gezondheid kunnen behoefte van patiënten worden geïdentificeerd en behandeldoelen opgesteld.^{5,6}
- Aangrijpingspunten fysiotherapie:
 - verbeteren van het fysiek functioneren (m.n. spierkracht en conditie), volgens consensus statement voor fysiotherapeutische revalidatie na ontslag uit het ziekenhuis.^{3,4}
 - verbeteren longfunctie & ademspierkracht (thoracale expansie, ACBT en IMT).^{3,7}
- De fysiotherapeut is alert op voedingsstatus (ondervoeding), mentale en cognitieve problemen en adviseert (bv. via de huisarts) indien verwijzing naar andere disciplines is geïndiceerd.^{3,6}

3. Herstel fase lange termijn (3 maanden) na ontslag uit het ziekenhuis

- De fysiotherapeut is proactief t.a.v. screening PICS kenmerken ook in een latere fase van herstel en zorgt voor doorverwijzing indien noodzakelijk. Patiëntgerichte behandeling staat centraal. Interdisciplinaire samenwerking voor optimaliseren kwaliteit van leven is gewenst.^{3,6}
- Monitor het herstelproces. Symptomen van overbelasting komen vaak voor in het hersteltraject van patiënten met PICS.

4. Kennis & ervaring

- Fysiotherapeuten moeten bekend zijn met PICS en het concept Positieve Gezondheid, werken binnen een interdisciplinair samenwerkingsverband en competent zijn in de behandeling van zeer laag belastbare patiënten.

Aanbevelingen

voor fysiotherapie na een Intensive Care opname

Intensive Care patiënten met het Coronavirus kunnen als gevolg van hun ernstige ziekte, langdurige beademing en fysieke inactiviteit klachten hebben bij respiratoir, fysiek, psychosociaal en cognitief functioneren.⁹ Deze klachten worden sinds 2012 samengevat onder de term Post Intensive Care Syndroom (PICS).¹ Fysiotherapie na ziekenhuis ontslag is gericht op het verbeteren van het fysiek functioneren en het begeleiden van patiënten op het gebied van ADL- en participatie, zoals taken in en om het huis en terugkeer naar (vrijwilligers)werk. Het concept van Positieve Gezondheid (PG) biedt een goed uitgangspunt om de fysiotherapeutische behandeling aan te laten sluiten bij de wensen en mogelijkheden van deze zeer laag belastbare patiënten.⁹

Let op:

In deze factsheet voor fysiotherapie na ontslag uit het ziekenhuis wordt er vanuit gegaan dat de patiënt niet meer in isolatie behandeld dient te worden.

Opgesteld in samenwerking met Amsterdam UMC, HvA en het REACH (REhabilitation After Critical illness and Hospital discharge) netwerk. Een uitgebreide REACH Toolkit voor paramedici in de 1^e en 3^e lijn is beschikbaar via: <http://www.npi.nl/reach>

Informatie: Crevalidatie@amsterdamumc.nl

Versie 2020 03 27

Versie 27 maart 2020

1. Needham DM, et al. Improving long-term outcomes after discharge from intensive care unit: report from a stakeholders' conference. *Crit Care Med.* 2012;40(2):502-9.
2. Major M, et al. Survivors of critical illness and their relatives: a qualitative study on hospital discharge experience, *Ann Am Thorac Soc* 2019;16:11, pp 1405-1413
3. Major M, et al. Surviving critical illness: what is next? An expert consensus statement on physical rehabilitation after hospital discharge. *Crit Care.* 2016;20:354
4. Kwakman RCH, et al. Physiotherapy treatment approaches for survivors of critical illness: a proposal from a Delphi study. *Physioth Theory Pract.* 2019:1-11.
5. Van Tol B, et al. Fysiotherapie bij PICS. *FysioPraxis*, 2020; april.
6. Kruijenga H, et al. *Ned tijdschrift voor Voeding & Diëtetiek.* Het Post Intensive Care Syndroom. 2020; maart.
7. Liang T. Handbook of Covid-19 prevention and treatment. Shorturl.at/msBW
8. Herridge MS, et al. Functional disability 5 years after acute respiratory distress syndrome. *N Engl J Med.* 2011;364(14):1293-304.
9. Huber M, et al. How should we define health? *BMJ*, 2011;343.